No. 19. **1843.**

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Zondag 12 Februarij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 8sten Februarij.

Bij koninklijke ordonnantie van den 7den Februarij is de baron *Roussin*, lid van de kamer der pairs, tot minister secretaris van staat bij het departement van marine en van kolonien benoemd geworden, in de plaats van den vice-admiraal *Duperré*, wiens demissie aangenomen wordt.

Volgens den *Moniteur* moet de aftreding van den vice-admiraal *Duperré* toegeschreven worden aan den zwakken staat zijner gezondheid, welke hem reeds lang zijne demissie had doen verlangen, aan welk verlangen de koning eindelijk toegegeven had.

— Het derde kiescollegie van het Seine-departement eene keus voor een lid van de kamer der afgevaardigden te doen hebbende, heeft den heer *Taillandier* kandidaat der oppositie gekozen. Zijn mededinger, de ministeriele kandidaat, was de heer *Legentil*, die 19 stemmen minder had.

— Terstond na de vernieuwing der maandelijksche bureaux zal de kamer der gedeputeerden in hare bureaux het onderzoek van het budget voor 1844 beginnen. De minister van finantien heeft voor weinige dagen de beide gedrukte deelen van het budget doen ronddeelen, bevattende te zamen niet minder dan 897 bladzijden in 4to.

Uit het algemeen overzigt blijkt, inzonderheid wat de krijgsmagt van Frankrijk betreft, dat de minister van oorlog het leger achtervolgelijk zulke aanzienlijke verminderingen heeft doen ondergaan, dat het effectief binnen 's lands tot op eene sterkte van 280,000 man is teruggebragt, welk cijfer voor het jaar 1840 geoordeeld werd voldoende te zijn voor de strikte vereischten van de dienst; het leger van Algerie, daarentegen, dat in het jongst budget slechts op 38,000 man was gesteld, is thans op 60,000 man gebragt; de kolonisatie in Algerie heeft bijna een millioen gekost. Met de verbetering der haven van Algiers zal dit jaar een aanvang gemaakt worden. De minister vraagt nog een supplement-crediet van 300,000 fr. aan, zoodat voor dien arbeid dus 1,200,000 fr. zou besteed worden.

Met de fortificatien rondom Parijs is men in het vorig jaar ijverig voortgegaan. Zooals bekend is hebben de kamers in 1841 daarvoor eene som van 140 millioenen toegestaan; 88 millioenen zijn of zullen daarvan worden uitgegeven in 1840 tot 1843; op het eind van dit jaar zullen er slechts 52 millioenen overblijven, en evenens over vier jaren te verdeelen, doch om den arbeid met denzelfden spoed als tot heden voort te zetten, vraagt de minister om 20 millioenen in plaats van het een vierde gedeelte, of 13 millioenen te besteden.

De minister van marine vraagt bij het budget eene vermeerdering aan van vier millioenen, hetgeen zijn budget voor 1844 op 111 millioenen fr. brengt; het personeel zoo te land als ter zee zou dan bedragen 30,872 officieren en zeelieden, en het aantal troepen, zoo infanterie als artillerie in de havens en kolonien gebruikt wordende, 20,387 officieren en manschappen. De vloot zou dan bestaan uit 160 bodems, verdeeld in drie klassen. De eerste bestaande uit 140 vaartuigen, waarvan 8 linieschepen, 12 fregatten, 8 korvetten, 21 brikken en 26 kanonneergoeletten, zou aan boord hebben meer dan 2000 stukken geschut. Deze scheepsmagt is bestemd om voor alle onvoorziene gebeurtenissen gereed te zijn, en ter bescherming van den handel. De tweede klasse, bestaande uit 12 linieschepen en 4 fregatten, maakt eene reserve uit, in de havens liggende; de derde klasse, zijnde 4 fregatten, strekt om in de havendienst te voorzien.

— De *Moniteur* kondigt eene bevordering in de marine aan, zijnde de scheeps-kapitein *Turpin* tot schout bij nacht benoemd, in de plaats van den schout bij nacht *Mengin du Val-d'Ailly*, gouverneur van Martinique, die in het reserve kader is overgegaan.

— In de conferentie zaal van de kamer der afgevaardigden werd heden verhaald, dat de geschillen met Spanje geschikt waren en de diplomatische betrekkingen tusschen beide landen, spoedig zouden hersteld worden.

— Naar verzekerd wordt, zal het cijfer der geheime fondsen voor dit jaar twee millioen frs., en dus het dubbel der som van de vorige jaren, bedragen, zonder dat het publiek de oorzaak dezer verhooging bevroeden kan.

— Een nieuw dagblad, in den geest der bekende *Charivari*, verschijnt sedert eenige dagen in deze hoofdstad, onder den bevalligen en innemenden titel *de Satan*.

— Men heeft thans meer breedvoerige tijdingen uit Algiers tot den 30sten Januarij, die den staat van zaken aldaar in een minder gunstig daglicht stellen, dan waarin men dien tot nu toe had beschouwd. *Abd-el-Kader* is niet slechts in de laatste dagen van Januarij weder te velde getrokken, maar heeft meer inlandsche stammen tot opstand medegesleept, dan men gedacht had. De stad Cherchell, die geene andere verdedigingsmiddelen heeft dan den ouden muur uit den tijd der Romeinen gebouwd, toen die stad nog Julia Caesarea heette, is door de vijandige Arabieren omsingeld geweest, en benden van dezen zijn tot aan de vlakte van Metidja, het gebied waar de Fransche kolonisatie plaats heeft, doorgedrongen. Dadelijk hebben zich verscheidene Fransche kolonnen in beweging gesteld, en de gouverneur-generaal *Bugeaud* heeft zich, gelijk men reeds wist, in persoon naar Cherchell begeven. Geheel de bezetting der stad Algiers is uitgetrokken, zoodat de dienst aldaar weder door de militie verrigt werd. Het hoogst ongunstige weder, en met name de hevige regen- en hagelbuijen, belemmerden de bewegingen der Franschen. Ook liep het gerucht, dat 80 man van de kolonne des generaals *de Bar*, in handen van de opstandelingen gevallen en afgemaakt waren, zoodat de hoofden dier slagtoffers onder de stammen werden rondgedragen. Ofschoon men alle hoop had, om *Abd-el-Kader* terug te drijven en de in opstand zijnde stammen weder tot onderwerping te dwingen, heerschte toch in de stad Algiers eenige ongerustheid.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 2den Februarij. Naar zij melden scheen het gouvernement zich met allen ijver te willen toeleggen op de verbetering der Spaansche marine; drukke beraadslagingen hadden daarover plaats gehad bij den Minister van dat departement.

Naar de berigten uit Saragossa, was het niet onmogelijk dat de infant don *Franisca da Paula*, tot gedeputeerde in die stad verkozen werd.

— In de Madridsche *Heraldo*, een hevig oppositie-blad, leest men onder dagteekening van den 31sten Januarij: "Een door verscheidene aanzienlijke personen en groote grondbezitters in Spanje onderteekend adres, hetwelk het doel heeft, om te verzoeken, dat eene schadeloosstelling aan de bewoners van Barcelona, die door het bombardement geleden hebben, worde toegewezen, is aan den Regent medegedeeld. In dit stuk vindt men tevens krachtige vertoogen tegen de buitengewone heffing van 40 percent, die thans van eigenaars van vaste goederen te Barcelona wordt afgeperst. Onder de onderteekenaars merkt men den heer *Manuel Cortina* op."

Een ander Madridsch blad, *el Sol*, mede van den 31sten Januarij, behels het volgende:

» De oneenigheden tusschen de Fransche en Spaansche regeringen naderen eene crisis. Wij vernemen uit eene goede bron, dat de Fransche zaakgelastigde mondeling aan de Spaansche regering zijn ultimatum heeft medegedeeld, onder bijvoeging, dat, wanneer men niet binnen een tijdsverloop van acht dagen aan Frankrijk de gevorderde voldoening ten aanzien van het vraagstuk wegens den consul te Barcelona gegeven had, hij zijne passen zou vragen en de diplomatieke betrekkingen tusschen de beide landen ten eenemale afgebroken zouden worden. Eergisteren heeft het Fransche gezantschap een renbode naar Parijs afgezonden, die ongetwijfeld deze tijding daarheen overbrengt." (De Fransche ministeriele bladen spreken intusschen in de laatste dagen over dit geschil op eenen toon, die tegen het voornemen, om de betrekkingen geheel af te breken, schijnt te pleiten. [illegible] Frankrijk steeds in dit geschil groote gematigdheid [illegible] dit ook verder zal doen.)

— Ter beurze van heden [illegible] 121,10; 3 pCt. 80,10; Nap. [illegible] 106,50; Spanje 20 [illegible]

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 7den Februarij.

Uit Stokholm schrijft men, dat de tachtigste verjaardag van Z. M. den koning van Zweden den 26sten Januarij aldaar gevierd is, en dat de grijze Monarch deel genomen heeft aan een maaltijd van ongeveer 300 converts, bij die gelegenheid door den Kroonprins gegeven. Alle openbare feestelijkheden waren tot den 5den dezer, den gedenkdag der vijf en twintigjarige regering van koning *Karel Jan* verschoven. De koning was voornemens met de koningin eene reis naar Noorwegen te doen.

— Uit Berlijn schrijft men:

» Naar men verneemt zal de Pruissische zeehandel-kompagnie zich de ontworpen groote spoorweglinien in onze monarchie krachtdadig laten aangelegen zijn. Men zegt, dat de zeehandel-kompagnie tot dit einde eene aanzienlijke geldleening zal negocieren en zulks wederom in den vorm eener loterij.

— In goed onderrigte kringen verspreidt zich plotseling het verblijdende gerucht, dat het aan de onvermoeide pogingen onzer regering, die het welzijn en de uitbreiding van het tolverbond over gansch Duitschland zich zoo bijzonder ter harte neemt, eindelijk is gelukt de onderhandelingen nopens de aansluiting der Noord-duitsche Staten zulk eenen keer te doen nemen, dat de eindelijke toetreding dier staten tot het verbond niet meer te betwijfelen is, en dat waarschijnlijk nog in dit jaar Hanover, Mecklenburg en Hamburg bij het tolverbond zullen zijn ingelijfd. Gedurende de jongste aanwezigheid des Konings van Hanover aan ons Hof moet eene definitieve conferentie gehouden zijn over deze voor de belangen en het aanzien des tolverbonds, zoowel naar binnen als naar buiten, hoogst gewigtige aangelegenheid.

— Te Hannover maakt men groote toebereidselen tot de feestelijke viering der echtverbindtenis van den Kroonprins. De plegtigheden en vreugdebedrijven zullen den 17 dezer met den intogt der bruid, prinses *Maria* van Saksen Altenburg, aanvangen, en eene geheele week duren. Onder anderen spreekt men van een fakkeldans der hooge ambtenaren; van het braden van een geheelen os, die aan het volk ten beste gegeven zal worden; van fonteinen, waar roode en witte wijnen uit zullen voortspringen, en van pages in middeleeuwsch costuum, welke de koninklijke tafel zullen bedienen. Z. M. de Koning van Pruissen, al de Pruissische Prinsen, en vele andere Vorstelijke Personen, zouden de uitnoodiging tot bijwoning der huwelijksplegtigheid aangenomen hebben.

— Z. H. de Paus heeft den 27sten Januarij het sedert lang verwachte geheim consistorie gehouden, waarin vier nieuwe kardinalen, vijf aartsbisschoppen en dertien bisschoppen benoemd zijn. Tevens is in die vergadering de voor anderhalf jaren tot vorst-bisschop van Breslau gekozen domheer *Knauer* als zoodanig bevestigd geworden, welke bekrachtiging tot hiertoe moeijelijkheden ondervonden had.

— Volgens berigten uit Konstantinopel van 18 Januarij, door het Oostenrijksche regeringsblad medegedeeld, was de seraskier *Nuri-Mustafa*-pacha uit zijne betrekking ontslagen, en de leiding van het departement van oorlog aan *Darbochor-Reschid*-pacha opgedragen. De russische generaal *von Lieven* was den 17den door den gezant *von Butenieff* in een bijzonder gehoor aan den Sultan voorgesteld geworden. Omtrent den staat der staatkundige onderhandelingen bewaren deze berigten als naar gewoonte het stilzwijgen.

ENGELAND.

LONDEN, den 8sten Februarij.

Sir *R. Peel* heeft in het Lagerhuis, op dienaangaande door den heer *Labouchere* gedane vragen, ten antwoord gegeven dat met de Fransche regering nieuwe onderhandelingen wegens een handeltractaat geopend en in Frankrijk zoo gunstig opgenomen zijn dat men hoop op eene gewenschte schikking mag voeden. Ten opzigte van soortgelijke onderhandelingen met Portugal betreurde de Minister de langdurige vertraging, die daaromtrent had plaats gehad, en zeer nadeelig voor den engelschen handel was geweest, zoo zelfs dat het twijfelachtig is of het niet beter ware die onderhandelingen geheel af te breken, dan zich, door nog langere vertraging, nieuwe schade te berokkenen.

Op eene vraag van den heer *Gibson*, of het Gouvernement voornemens was de bestaande verbodswetten op vreemde suikers te handhaven, is de minister *Peel* niet slechts een ophelderend antwoord schuldig gebleven, maar heeft tevens verklaard dat hij alle vragen welke hem ten opzigte van andere artikelen van het tarief gedaan mogten worden, evenzeer onbeantwoord laten zou.

— Volgens de over Marseille ontvangen tijdingen van het Vasteland van Indië, wier hoofdinhoud bereids bekend was, waren gedurende den terugtogt naar Ferozopore, oneenigheden tusschen de generaals *Pollock* en *Nott* ontstaan, die den laatstgenoemde genoopt hadden het bevelhebberschap neder te leggen, doch welk ontslag door den Gouverneur-Generaal niet aangenomen was. De ziekte, die talrijke officieren en soldaten heeft weggesleept, schijnt in zeer kwaadaardige kinderpokken bestaan te hebben.

— Het tractaat van handel en scheepvaart met Rusland wordt door de dagbladen publiek gemaakt, is den 11. Januarij te St. Petersburg geteekend, en bevat meerdere wederzijdsche inwilligingen dan aanvankelijk gezegd was. Het eerste artikel luidt: er zal wederkeerige vrijdom van scheepvaart en handel voor de schepen en onderdanen der beide hooge contracterende partijen bestaan, in alle gedeelten harer bezittingen, in welke scheepvaart en handel thans aan de schepen en onderdanen van eenige andere natie toegestaan is, of later toegestaan zal worden.

— Wederom is, gedurende het onstuimig weder in de vorige week een rijk geladen oostindievaarder, de *George M'Leod*, op de kust van Schotland totaal verongelukt. Dit schip was op zijne t'huisreis, en bevatte, onder anderen, zeven en dertig honderd balen suiker, benevens een grooten voorraad rum.

— Gisteren waren de 3 pCt. geconsolideerden 100⅞; Rusland 116; Spanje 18⅞; Brazilië 76½; Mexico 31¼; Columbia 23½; Holland 2½ pCt. 54⅝, en dito 5 pCt. 103½.

BELGIE.

BRUSSEL, den 9den Februarij.

De kamer der vertegenwoordigers heeft Woensdag aan den minister van oorlog een voorloopig crediet van drie millioen fr. toegestaan, in afwachting der discussie van het budget van zijn departement. Daarop heeft de kamer de discussie van een ontwerp tegen den smokkelhandel voortgezet.

De senaat heeft de algemeene discussie van het budget der openbare werken afgehandeld.

— De *Moniteur* houdt heden de op den 3den dezer door den koning bekrachtigde wetten, executoir verklarende: 1. het met den koning der Nederlanden gesloten traktaat tot nadere regeling van onderscheidene punten van het traktaat van 19 April 1839; 2. de overeenkomst met de maatschappij voor de volksvlijt van den 4den November; 3. de overeenkomst betrekkelijk den handel en scheepvaart te 's Hage den 5den November gesloten; en 4. de overeenkomst van denzelfden dag voor de voltooijing van het kanaal tusschen den Moezel en de Maas.

— In den morgen van den 6den is op de afdeeling van den spoorweg tusschen Braine le Comte en Manage het gewelf van een viaduc ter lengte van ongeveer 25 ellen ingestort. Gelukkig had de instorting voor de komst van het spoorwegkonvooi plaats, zoodat men geen ander onheil te betreuren had dan dat de weg voor het oogenblik gestremd was; de oorzaak van dit ongeval wordt deels toegeschreven aan de zware wagens met kolen en steenen die over dezen weg komen, deels dat men daarvan in den winter is gaan gebruiken, toen het metselwerk zich nog niet genoeg gezet had.

— Men is vol ijver om eene Belgische kolonie in de Oost en in de West te vestigen. In laatstgemelde streek is men zoo goed als gereed; namelijk in de republiek Guatimala. Men maakt in Brussel reeds geschenken gereed voor den president van die republiek, welke de kolonisten zullen medenemen. Dit is het eerste voordeel. Men vervaardigt, onder andere zaken, een prachtig kleed van schanlaken rijk met goud geborduurd, waarvan de teekening door een bekwaam kunstenaar is geleverd; en een fraai tafelservies van wit porcelein met vergulde randen, hebbende in het midden het wapen van Guatimala, zijnde negen vulkanen, wordende door de zon beschenen, met op den voorgrond een vrijheidsmuts (*le bonnet phrygien*), met het volgende opschrift in vergulde letters: *La compagnie belge de colonisation au président de Guatimale.* Deze geschenken zullen door den heer *Simons*, directeur van de kolonie, aan den president worden aangeboden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 11den Februarij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag ll. is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, strekkende tot wijziging van den zesden titel, tweede boek, van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, omtrent de art. 612—615 van dat wetboek. — Drukken en verzending naar de afdeelingen van December.

Nog is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van acht ontwerpen van wet, betrekkelijk het tarief van salarissen en justitie kosten in burgerlijke zaken. Het tarief is gesplitst in acht ... die ieder een afzonderlijk ontwerp uitmaken, als:

I. Vaststellende het tarief van de cantonregters en hunne griffiers; II. Voor de griffiers bij de arrondissements regtbanken, provinciale hoven en den Hoogen Raad; III. Voor de advokaten; IV. Voor de procureurs; V. Voor de deurwaarders; VI. Voor de bewaarders, deskundigen en getuigen; VII. Handelt over de vereffening van de kosten van het regtsgeding, en VIII. Heeft betrekking tot den tijd en de wijs van invoering der Tarieven.

Al deze ontwerpen, met de daarbij behoorende memorien van toelichting, zullen gedrukt en verzonden worden naar de afdeelingen van December.

Zijn ingekomen de volgende adressen, als: Van den heer *Dwars*,

notarissen te Utrecht, bezwaren behelzende tegen het voorgedragen ontwerp van wet op het zegel; van den heer *Kuyper*, notaris te Bolsward, provincie Vriesland, over hetzelfde onderwerp; van *Blok c. s.*, papierfabrikanten, te Wormerveer, die de medewerking der kamer verlangen, tot eene vermindering in den aanslag op de grondbelasting en het patent, alsmede tot een verhoogd regt op den invoer van hun fabrikaat van buiten 's lands. — Al deze stukken worden naar de commissie voor de verzoekschriften verzonden.

Aan de kamer wordt door den heer *Noordziek*, als vertaler uit het Nederduitsch, en door den heer *Schinkel*, als uitgever, hulde gedaan van een boekwerk, getiteld: *Eclaircissement sur l'histoire de l'invention de l'Imprimerie.*

De voorzitter geeft kennis, dat tot rapporteurs voor het ontwerp van wet, betrekkelijk de personele belasting, zijn benoemd:

Voor de 1ste afdeeling, de heer *van Rosenthal*;
» » 2de » » » *van Golstein*;
» » 3de » » » *Kniphorst*;
» » 4de » » » *Luyben*;
» » 5de » » » *van Rechteren*.

De centrale afdeeling doet verslag op het ontwerp van wet, wegens den aanleg van eenen straatweg van Maastricht naar de Geldersche grenzen. — De beraadslagingen over dat ontwerp worden bepaald op aanstaanden Zaturdag, des middags ten twaalf ure.

De commissie tot de verzoekschriften brengt verslag uit:

I. Bij monde van den heer *Panhuys*, op drie adressen, als:

1°. Van notarissen te Gouda;

2°. Van koopheden te Amsterdam, en

3°. van de kamer van koophandel en fabrijken te Groningen, allen tegen het aanhangige ontwerp van wet nopens het zegel. — Deze adressen zullen ter griffie worden nedergelegd en de verslagen gedrukt.

II. Bij monde van den heer *Schimmelpenninck van Harencarspel*,

1°. Op een adres van den heer *C. van der Tuuk*, te Haarlem, behelzende een vergelijkenden staat van de gebouwde en ongebouwde eigendommen der stad Haarlem. — Nederlegging ter griffie, en

2°. Op dat van fabrikanten te Roermond, die bedenkingen voordragen tegen sommige bestaande regten en die op de wijziging van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer aandringen. De commissie stelt voor, het adres ter griffie neder te leggen.

De heer *Petit* stelt voor, het adres aan Z. Exc. den minister van finantiën te verzenden.

De heer *Warin* acht dit gevaarlijk, omdat die verzending als eene goedkeuring van den inhoud van het adres zou kunnen beschouwd worden.

De heeren *van Rechteren* en *Ryckevorsel* vragen het woord.

De voorzitter merkt op, dat het reeds meermalen gebeurd is, dat er bij het uitbrengen van verslagen op verzoekschriften, gewigtige beraadslagingen ontstaan, die tot het beslissen van belangrijke beginselen leiden. Om dit voor het vervolg te vermijden, meent hij, dat, bij het ontstaan van zulke beraadslagingen, dezelve tot eene volgende zitting dienen te worden uitgesteld.

Dit voorstel wordt van alle zijden ondersteund.

Derhalve wordt de beraadslaging over dit rapport der commissie tot de volgende zitting uitgesteld.

Daarna wordt de vergadering tot aanstaanden Zaturdag gescheiden.

— Donderdag hebben de Afdeelingen van de Tweede Kamer het onderzoek voortgezet van de ontwerpen van wet nopens het patentregt en de personele belasting, en een aanvang gemaakt met het in overweging nemen van de voordragt van wet betrekkelijk het regt van successie.

De Centrale Afdeeling is vergaderd geweest over het ontwerp nopens den aanleg van eenen straatweg van Maastricht naar de geldersche grenzen, in zoo ver de voordragten ten aanzien van het tweede blok van uitgaven betreft.

— Bij besluit van den 27sten Januarij jl., heeft Z. M. zijne bewilliging verleend tot wijzigingen in de oorspronkelijke statuten der Nederlandsche stoombootmaatschappij te Rotterdam. Volgens die wijzigingen, is thans het doel der maatschappij, om eene geregelde vaart met stoombooten daar te stellen op alle plaatsen, zoo binnen als buiten het Rijk der Nederlanden, waar zulks voor het algemeen nuttig en voor de maatschappij voordeelig wordt geacht, en wijders om de hulpmiddelen, welke zij in haren boezem zal bevatten, ook te doen strekken, om voor andere maatschappijen of personen stoombooten te bouwen en stoom- of andere werktuigen te leveren, indien zulks in het belang van deelhebbers kan geschieden. Het kapitaal der maatschappij zal als *maximum* gebragt worden op ƒ 3,000,000 verdeeld in 6000 actien op naam, ieder van ƒ 500.

— De Minister van Finantiën heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat, te beginnen den 1 Maart aanstaande, en voorts alle werkdagen, van des morgens ten 10 tot des namiddags ten 2 ure, ten kantore van den Agent van het Ministerie van Finantiën te Amsterdam, zal worden gevaceerd tot de afgifte van nieuwe bladen coupons, voor de nog in omloop zijnde opgezegde en onopgezegde domein-losrenten, en dat de houders verpligt zullen zijn de domeinlosrenten ter ... in te leveren, vergezeld van eene specifieke en dubbel ... tegen betaling van 2½ cents per stuk, bij de boekverkoopers gebroeders *van Cleef*, te Amsterdam, in tijds verkrijgbaar zal zijn.

— Bij besluit van 7 Februarij n°. 56, heeft Z. M. tot kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw bevorderd, den minister van Staat jhr. *G. G. Clifford*, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, ridder der voormelde orde.

— Den 6den dezer, is te Haarlem, in den ouderdom van 65 jaren, overleden de schout bij nacht *H. M. Dibbetz*, ridder der Militaire Willemsorde en van den Nederlandschen Leeuw.

— Jl. Dingsdag is te Rotterdam, in den Ouderdom van ruim 82 jaren, overleden de heer Mr. *W. C. Ackersdijck*, correspondent van het Koninklijk Nederlandsch instituut, oudste lid van het provinciaal Utrechtsch genootschap, lid der Nederlandsche maatschappij van letterkunde te Leiden, enz.; een man die zich door zijne geschriften zeer verdienstelijk gemaakt heeft in de Vaderlandsche geschiedenis, letter- en oudheidkunde.

— Van 's Hertogenbosch verneemt men, dat de kamer van koophandel aldaar een gunstig rapport aan de Gedeputeerde Staten der provincie Noord-Braband heeft uitgebragt, betrekkelijk het aanleggen van een spoorweg van 's Hertogenbosch naar Breda en van daar naar Antwerpen, door particuliere ondernemingen aan te leggen, ten einde met Belgie spoedig te kunnen corresponderen. Ook spreekt men van andere groote ontwerpen betrekkelijk de scheepvaart van 's Hertogenbosch op Geertruidenberg en andere plaatsen, ten einde de schepen uit zee, door middel van een kanaal, te 's Hertogenbosch te zien aankomen.

Voorts schrijft men uit 's Bosch, dat in den nacht van den 7den, onder de gemeenten Nieland en Geffen, een allerbetreurenswaardig voorval heeft plaats gehad. De vrouw van . . . , die sedert eenige dagen in het kinderbed en door hevige koortsen was aangetast, had herhaaldelijk geroepen: *drinken! drinken!* De echtgenoot ontwakende en uit zijn bed opstaande wilde zijne vrouw bezoeken, doch vond haar niet. Zij was opgestaan en werd bij onderzoek in een nabij gelegen waterput levenloos gevonden.

— In de gemeente Putten (provincie Groningen), leeft een man, met name *Caspar Caspersen*, geboren te Pruissisch Minden, die den 15den Maart aanstaande zijn 108ste jaar zal bereikt hebben, en nog zijne volle gezondheid geniet.

— Bij gelegenheid dat onlangs de provisionele opbrengst der inteekening voor de oprigting van het standbeeld voor *Willem I* is medegedeeld, is het welligt niet ongepast bekend te maken, dat door een inwoner van 's Gravenhage, de Mr. metselaar *Noordendorp*, de aanbieding is gedaan, geheel voor zijne rekening de fondamenten voor dat monument te leggen.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (10 *Februarij*) werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 54⅝, elf zest. ¾; id. 5 pCt. 102, drie zest., ⅛; Syndic. 4½ pCt. 96¼, ½, ¾; dito 3½ pCt. 80, ⅛; Handelm. 129¾, 130, ⅛; O. I. 5 pCt. 100⅞, ⅝; Ardoins 17 elf zest., ¾; Port. te L. 2⅞ pCt. 31¾, 32⅛; Oude Russen 106⅞; dito 4 pCt. 89¾; Braz. 76 drie achtste, ⅝; Mexiko 31.

---

maken zijn, durft de spreker niet verzekeren; hij is niet verpligt, zich daaromtrent geheel op de verzekeringen van de Regering te verlaten en vereenigt zich in dat opzigt met het gevoelen van een der sprekers uit Overijssel, die deze zaak, als gelegen buiten de bemoeijenissen der kamer, heeft aangemerkt; of ook de wijs, om zich de noodige fondsen ter bestrijding der kosten te verschaffen, de beste is, dit te verdedigen, moet hij aan den minister overlaten. De spreker zal zich bepalen tot de zaak, dat is, het nuttige en noodzakelijke van den weg, en brengt daartoe vier gronden bij: dat, namelijk, de tegenwoordige toestand niet kan blijven bestaan; dat de weg, zoo als dezelve is ingesteld, voor de geheele provincie Limburg, op zich zelve genomen, van het grootste nut is; dat hij insgelijks is in het belang des handels voor de overige gedeelten van het Rijk; dat dezelve, eindelijk, door de militaire verdediging van het Vaderland wordt gevorderd.

1°. De tegenwoordige staat van zaken kan niet blijven bestaan, en Limburg, nu eenmaal eene provincie van het Koningrijk, is in [illegible] zin des woords ongenaakbaar, anders dan door middel van karren, die dan nog niet door belangrijke vrachten kunnen zijn beladen; met eenig ander voertuig kan men het Hertogdom niet bereiken, anders dan over vreemd grondgebied, over Pruissen wat het benedenste, over Belgie wat het bovenste gedeelte der provincie betreft. De verbetering van den tegenwoordigen staat van zaken zijn wij aan de ingezetenen van Limburg verschuldigd. Zij zal de vervulling zijn der welwillende verzekeringen, ter gelegenheid van het voorstel tot den aanleg van een ijzeren spoorweg van Maastricht naar de Pruissische grenzen, door de kamer gegeven.

2°. De spreker heeft zich in het afgeloopen jaar verzet tegen den laatstgenoemden spoorweg, omdat dezelve, zonder geregelden toegang van uit de weinigen gedeelten van het Koningrijk, slechts voor een klein gedeelte van het Hertogdom van nut was. Hier, in dit geval, doet zich het omgekeerde voor, de weg aan den regteroever der Maas doorsnijdt het geheele Hertogdom van het eene einde tot aan het andere, bereikt al de voornaamste plaatsen en eindigt, door middel van de verlenging over Geldersch grondgebied, aan de rivier de Waal.

3°. De weg vormt bijna eene regte lijn van Maastricht naar Amsterdam; de Waal is in het geheele jaar, bij ijsgang uitgezonderd, bevaarbaar; de middelen van vervoer naar en van vele provincien, zijn daar in menigte voorhanden. Voor den brievenpost is deze weg de gereedste en korste. Ook zelfs de landen van den linker Maasoever, de landen van Kuyk en Boxmeer, worden door dezen weg, door hunne middelen van overvaart, bevoordeeld.

4°. Eindelijk, ofschoon buiten de grenzen [illegible] evenwel de spreker, dat het oppervlakkigste oordeel de onmisbaarheid van een verband tusschen de vestingen Nymegen en Maastricht, met Venlo in het midden, zal begrijpen. Er is nog in de afdeeling het denkbeeld geopperd, om den weg langs den linker Maasoever van Venlo af naar Kuyk aan te leggen; ook daaromtrent weidt de spreker eenigzins uit. Hij bestrijdt dat plan, ook op grond der verklaringen van de Regering, en in der tijd van den Prins-Veldmaarschalk, die het strijdig met de verdediging des lands keurde. De weg aan den linkeroever der rivier is niet gedekt tegen onze Zuidelijke naburen. Aan den regterkant is het minste te vreezen.

De heer *Michiels van Verduynen* schetst mede het aannemelijke en doeltreffende van het ontwerp. Wanneer eenmaal de spoorweg van Amsterdam naar Arnhem voltooid zal zijn, dan zal de aan te leggen weg groote voordeelen kunnen opleveren, de groote communicatien vermeerderen, het vervoer van reizigers en goederen vergemakkelijken en den loop der brievenposterij bevorderen.

De heer *Menso* erkent wel het nut van den weg, doch twijfelt, of de opbrengst wel eenige goede uitkomsten zou opleveren. Hij zal dus tegen de voordragt stemmen.

De heer *van Hoorn van Burgh* zal gaarne zijne stem daaraan geven, omdat het hier de bevordering van handel en nijverheid geldt, die hij steeds voorstaat. Ook uit een krijgskundig oogpunt is de weg van gewigt. Limburg mag niet zoo geheel afgezonderd blijven, als het door de omstandigheden is geworden. Men moet het mogelijke doen, om het uit zijnen vervallen staat op te beuren.

De heer *Bruce* geeft dit alles toe, maar bestrijdt het ontwerp, op grond der [illegible] grondwettige wijs, die, zijns inziens, ten opzigte van dit ontwerp is gevolgd. De instelling toch van bijzondere 's Rijks fondsen is zijns bedunkens, met de Grondwet niet te rijmen. De redenaar beroept zich op art. 122 der Grondwet. Eenheid en eenvoudigheid gaan te loor, als men zoodanige afzonderlijke fondsen buiten de begrooting toestaat. Het eindcijfer wordt daardoor [illegible]. Deficits kunnen er weder het gevolg van zijn. Het ontwerp strookt ook, zijns inziens, niet met de voorschriften, aan de rekenkamer gegeven.

De heer *van Rijckevorsel* vreest, dat de opbrengst van den weg de noodige renten niet zal opleveren. Ook hij had verlangd, dat de benoodigde som voor dezen nieuwen aanleg op de begrooting ware gebragt.

De heer *van Dam van Isselt* herinnert, dat hij, tijdens de herziening van de Grondwet, al het mogelijke gedaan had, om de vereeniging van Limburg met Nederland te voorkomen, ten einde alle zwarigheden te verhoeden. Nu de vereeniging eenmaal bestaat, is het pligt voor de behoorlijke gemeenschap te zorgen. Het Hertogdom heeft daaraan dringende behoefte. Het gevoelen nopens de onregelmatigheid en ongrondwettigheid van de voordragt deelt de spreker niet. Heeft men van bijzondere fondsen vroeger een schandelijk misbruik gemaakt, daarom behoeft een nuttig gebruik niet geweerd te worden. Door de aanneming van dit voorstel wordt het algemeene welzijn en de tevredenheid der Limburgers bevorderd.

De heer *Romme* ziet ook geen bezwaar in de daarstelling van afzonderlijke Rijks fondsen.

De heer *Luzac* beschouwt den aanleg van den weg als zeer wenschelijk, en vindt geen grondwettig bezwaar in de voordragt.

De heer *Bruce* licht zijne meening nog nader toe; de uitgaven voor den weg zijn Rijks uitgaven, en behooren dus op de begrooting voor te komen.

De heer *van Rechteren* had vermeend, tegen de wet te spreken en te stemmen, omdat hij het wenschelijk achtte, dat nader onderzocht wierd, of de weg niet langs den linker Maasoever beter en doelmatiger dan langs den regteroever kon worden aangelegd. De spreker beschouwde ook de begrooting te min duidelijk. Hij ziet op tegen de zeer hooge som voor den aanleg van dezen weg, die veel hooger is, dan een griendweg gewoonlijk kost. Voorts is hij tegen het aangaan van eene nieuwe leening, van welke de renten geheel of ten deele zeer zeker ten laste van het Rijk komen; de tijd is ook niet gunstig om zulk eene leening te sluiten. De spreker is, eindelijk, tegen het daarstellen van een afzonderlijk fonds. Hij beaamt volkomen wat deswege door een geëerd spreker uit Overijssel is gezegd ten aanzien van het onraadzame en ondoeltreffende van zoodanige fondsen. Intusschen zijn al deze bezwaren meer tegen de wet, niet tegen het doel, den aanleg van den weg, gerigt. Om dat doel, om staatkundige beweegredenen, zal de spreker aan de wet zijn zegel hechten; want men behoort het Hertogdom Limburg in deszelfs ongelukkige omstandigheden te gemoet te komen, die de vrucht zijn van deszelfs vereeniging met Nederland. Daardoor is het Hertogdom gebragt onder twee Heeren, hetgeen de grootste politieke anomalie mag genoemd worden, welke ooit heeft bestaan, en welligt immer zal bestaan. De spreker noemt dit eene noodlottige vereeniging, waardoor de materiële belangen van de ingezetenen van Limburg ernstig zijn gekwetst geworden, zonder nut voor Nederland.

Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken verdedigt hierna het ontwerp. Z. Exc. beschouwt hetzelve als naauw met 's lands algemeene welvaart verbonden. Bij zijn departement is bezuinigd wat er vatbaar voor was. Had men de mogelijkheid gezien, de behoeften van dezen weg uit de middelen van den Staat te vinden, dan zou men ook geene toevlugt tot eene speciale wet hebben genomen. Zijne Exc. acht den weg, dien men thans wil aanleggen, gebiedend noodzakelijk. Geen deel des Rijks mag van het geheel afgescheiden zijn. Juist op de meest afgelegene streken des lands moet het eerst de aandacht gevestigd worden. Limburg, dat gewisselijk ten speelbal van de groote Mogendheden gestrekt heeft, is ten deele aan Nederland verbonden; dat deel ligt tusschen andere Rijken in; het is van gewigt, dat men den Limburgers eenige belangstelling toone, hun lot verbetere, in verband met het welzijn des geheelen Vaderlands.

Wat aangaat het vraagstuk der speciale fondsen, de comptabiliteit daarover zal waarschijnlijk een nader punt van overweging uitmaken. Indien de bezwaren, die er bij de uitvoering der wet van 1840 nopens de rekenkamer gerezen zijn, niet uit den weg geruimd mogten worden, dan zal er een nader ontwerp van wet worden aangeboden. De rekenkamer en de ministers zijn het intusschen eens, dat bijzondere Rijks fondsen onmisbaar zijn, en volgens de Grondwet kunnen en mogen bestaan.

De Regering houdt zich voorts op dit oogenblik bezig met het opstellen der ontwerpen, die tot de speciale Rijks fondsen betrekking zullen hebben. Dan zal er gelegenheid bestaan, om al hetgeen tot dit onderwerp betrekking heeft, te behandelen en te onderzoeken. Op dit oogenblik bestaan er 88 zoodanige verschillende fondsen, waarvan 36 gedeponeerde fondsen afgetrokken moeten worden. Het daarstellen van soortgelijke fondsen is altijd noodig geacht en inderdaad bij groote rampen, als anderzins, onvermijdbaar. Z. Exc. de minister meent, dat art. 122 der Grondwet alleen op gewone behoeften ziet. De tot dusverre gevolgde weg hieromtrent is duidelijk en regelmatig. Ten slotte geeft Z. Exc. de verzekering, dat de geldleening niet beneden pari zal worden uitgegeven.

De heer *Modderman* acht eene nieuwe geldleening bij de bestaande finantiële omstandigheden onraadzaam.

Ter stemming overgegaan zijnde, is het ontwerp *aangenomen* met eene meerderheid van 47 tegen 6 stemmen (die der heeren *Verheyen*, *Mejan*, *Modderman*, *Cost Jordens*, *Bruce* en *Menso*).

Tot rapporteurs over de wet nopens de patenten, zijn door de afdeelingen verkozen de heeren: *Mutsaers*, *van Golstein*, *Hoeffnagels*, *van Rijckevorsel* en *Brouwer*.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

— Uit 's Gravenhage schrijft men van gisteren:

»Men leedwezen| vernam men sedert een paar dagen, dat Z. M. Koning *Willem Frederik*, Graaf *van Nassau*, ongesteld was. Heden ziet het navolgende bulletin het licht:

» Zijne Majesteit heeft, gedurende den nacht, eenige uren slapende doorgebragt."

'S GRAVENHAGE, BECKERS, EVERARD, NATORP.
den 12 Februarij 1843.

— Men meldt uit 's Gravenhage van den 11 Februarij:

» Naar men verneemt, zoude het in de provincie Limburg in bezetting liggende 2de Regement Lanciers, gekommandeerd door den Kolonel *de Bellefroid*, eerlang geheel de dienst van Maréchaussées verrigten en alzoo van het Departement van Oorlog onder dat van Justitie overgaan, zoodat er alsdan vooraf nog eene organisatie van genoemd Regement zal noodig zijn; terwijl verder eenige algemeene garnizoensverwisselingen ook bij de ligte Kavallerie des legers zullen plaats vinden. Tevens zoude bepaald zijn dat het in deze residentie, onder komando van den Majoor *Wortman* in bezetting liggende 2 Batt. Jagers, dat zooals gewoonlijk, met November aanstaande het te Breda in garnizoen liggende 1 Battaillon van genoemd reg., onder bevel van den Luit Kolonel *Buchner* zoude moeten vervangen, alhier tot Mei 1844 in garnizoen zal blijven, als wanneer eerst die garnizoensverwisseling zal plaats grijpen."

— Uit Nijmegen schrijft men het volgende:

» Laatstleden Dingsdag is door den heer Officier van justitie bij de arrondissements-regtbank alhier, conclusie genomen in de zaak van den heer Mr. *E. F. J. van den Gheyn*, contra het Polderbestuur van het Rijk van Nijmegen, van welke in onze courant van 14 Januarij ll., is melding gemaakt. Zijn Edel Achtb. heeft, na zijne gronden in het breede ontwikkeld te hebben, geconcludeerd, dat de heer opposant, betrekkelijk het exceptionele middel van nietontvankelijkheid (verzuim in de vormen), in de ten uitvoerlegging van het tegen hem uitgevaardigde dwangbevel, zoude worden verklaard te zijn goed opposant; dat middel aangenomen en mitsdien het dwangbevel zoude worden vernietigd, met veroordeeling van het geopposeerde bestuur in de kosten. Voor het geval, dat echter de regtbank zijne beschouwingen ten deze niet mogt deelen, concludeerde de officier, dat alsdan de opposant zoude worden verklaard kwaad opposant en gelast dat het tegen denzelve uitgevaardigde dwangbevel, in alle deelen zoude kunnen worden ten uitvoer gelegd, met veroordeeling van denzelve in de kosten.

»Bij het onderzoek der principale middelen van verzet, (ongrondwettigheid van het polder reglement — tegenstrijdigheid van hetzelve met het Burgerlijk Wetboek en beweerde vrijdom van polderlasten voor des opposants landerijen) vereenigde zich de heer officier volkomen met het, tot bestrijding dier middelen, voor het polderbestuur, door den dijkgraaf, bij pleidooi aangevoerde. De laatst goedgekeurde reglementen, in art. 222 der voormalige Grondwet bedoeld, zijn, naar het oordeel van Z. E. A., niet de oude dijkregten, keuren en oude reglementen; maar, voor zoo veel het departement der Monden van den Rijn betreft, de Fransch keizerlijke decreten van 11. Januarij, 16 en 28 December 1811, van welk laatste de hoofdbeginselen in het Geldersche polder-reglement zijn overgenomen. Des opposants landerijen zijn binnen den dijkcirkel, bij het decreet van 28. December 1811 omschreven, gelegen, en zouden dus, ook volgens dat decreet, tot de polderlasten moeten bijdragen. Zijne klagten ten deze zijn dus ongegrond en kunnen niet in aanmerking genomen worden.

» Ook de laatste grond van verzet (beweerde vrijdom van polderlasten voor des opposants landerijen), was niet aannemelijk, daar uit deszelfs overgelegden titel daarvan niets bleek."

— In de berigten uit Batavia van den 14den October leest men het volgende:

De Vice-President, waarnemende Gouverneur Generaal, op den 26. Sept. jl. Soerabaija verlaten hebbende, heeft nu laatstelijk de inspectiereis op het eiland Madura en de residentie Besoekie voortgezet, was op den 7. dezer te Malang, in de residentie Passoeroewan, en zal in die residentie tot den 12. dezer verblijven en vervolgens naar Soerabaija terugkeeren omstreeks den 20. dezer, van daar de terugreis naar Batavia, per de stoomboot *Hekla*, aan te nemen.

— Op den 26. Augustus en den 9 Sept. de stad Soerabaija, andermaal door brand geteisterd zijnde, deelen wij daarvan als nog eenige bijzonderheden mede.

De eerstbedoelde brand ontstond des namiddags te 3 uren, benoorden de bazaar Pabean en bedreigde een oogenblik de maleische kamp, het gouvernementspakhuis, de timmerwerf en den constructie winkel, eerst des avonds te zes ure is het gelukt den brand te stuiten; 144 huizen, waaronder 15 steenen en 31 houten huizen, zijn door het vuur vernield.

De brand van den 9. Sept. begon des voormiddags te half twaalf [illegible] de bazaar Pabean; 95 steenen en 559 [illegible] daardoor in de asch gelegd; ook ditmaal hebben onderscheidene [illegible] gouvernements en bijzondere gebouwen zoo als de constructie winkel, [illegible], het kantoor en de pakhuizen van de Nederlandsche Handelmaatschappij aldaar, de timmerwerf van *Dudman en Comp.*, de sappeurs kazerne, in groot gevaar verkeerd, des avonds tegen acht ure was eerst het gevaar geweken.

Aan de spoedige en doelmatige maatregelen van de politie het garnizoen, den haven- en equipagemeester, den directeur van den constructie winkel, en aan de hulp van de oorlogschepen die zich ter reede bevonden, is het te danken dat grootere onheilen zijn afgewend.

De brand wordt toegeschreven aan onvoorzigtigheid. De schade wordt gezegd zeer groot te zijn, onderanderen door het verlies van vele koopwaren welke door het vuur zijn vernield geworden.

VAART OP DEN WITTEN NIJL.

Het is bekend, dat *Mehemed-Ali*, ten gevolge van zijne reis naar Sudan, in het jaar 1840, eene expeditie uitzond om onderzoek naar den Witten Nijl te doen. Het hoofd dezer expeditie was een Turk, de Bimbaschi *Selim*. Het dagboek zijner reis werd door *Jamard* in het *Bulletin de la société de géographique* (Julij tot Sept. 1842) medegedeeld, en ofschoon naauwkeurige geographische waarnemingen ontbreken, blijkt daaruit het volgende, grootendeels ook met behulp der kaart van den Engelschman *Bruce* opgemaakt: 1) dat aan de westzijde van gezegde rivier geen zijtakken in dezelve vallen, maar men aan die zijde slechts moerassen vindt; 2) dat op het einde van de vaart, dat is nabij den 6° breedte, een aanzienlijke arm, Bahr-el-Schoth, of El Telkhy genoemd aan den linker oever, in de rivier uitstroomt, maar uit het zuidoosten komt; 3) dat naar de verzekering der inboorlingen hier geen bergketenen zijn; 4) dat de diepte en breedte der rivier derwijze afneemt dat de scheepvaart gestremd wordt; 5) dat de Bahr-el-Abiad nabij den 6° noorderbreedte zich weinig van den meridiaan van Kartum verwijdert en zelfs nog ten oosten van den meridiaan van Cairo ligt. — In het jaar 1841 nu had er eene tweede expeditie plaats, en deze maal bevonden zich twee Europeanen bij dezelve, de heeren *Arnaud* en *Sabatier*, van welke de eerste zich bepaaldelijk met natuur-wetenschappelijke navorschingen bezig hield, waarvan de vruchten echter verloren zijn gegaan, daar de reiziger op den terugtogt aan de vierde Katarakt schipbreuk leed. De resultaten dezer tweede expeditie, waarvan de bijzonderheden nog niet zijn bekend gemaakt geworden, zijn: dat men bijna 2° zuidelijker doordrong; dat men geen bergketen zag noch er van hoorde, dat er geen toevoer van water uit het westen of uit het zuidwesten kwam, dat men geen Katarakten ontdekte, dat de rivier steeds ondieper werd, althans in het drooge jaargetijde, en dat eindelijk het verst door de expeditie bereikte punt nog onder 29½° oosterlengte van Parijs, derhalve nog ten oosten van Cairo ligt. Dit resultaat is, even als het eerste, geheel in strijd met de gewone onderstelling.

Het eerst verschil is, dat de fabelachtige maanbergen, die men tot heden tusschen den 6 en 7° noorder breedte gesteld had, steeds meer en meer terugwijken, welligt naar het westen toe, vooral wanneer hunne rigting niet, zooals men vermoedde, van het westen naar het oosten, maar van het noorden naar het zuiden gaat. Het is mogelijk dat onder de uitgestrekte moerassen onder 9° noorder breedte, de een of andere zuidwestelijke arm aan de [illegible] der onderzoekers ontsnapte. Dit is des te mogelijker, daar de talrijke, geheel verschillende, onderling in strijd [illegible] volken aan de beide oevers, de leden der expeditie dikwijls verzekerden, dat zij het land buiten hun gebied volstrekt niet kenden; ook dient men hier aan den Misselad van *Browne* te denken. Zou deze twijfelachtige rivier, door *Browne* onder 10 tot 15° noorder breedte en 6 tot 8° ten westen van den Bahr el Abiad aangeduid, van welke men noch oorsprong noch uitmonding kent, zoo nabij den Bahr el Abiad zijn, zonder in denzelven uit te stroomen? Hieromtrent bestaat nog volkomen onzekerheid, welke, aangezien de gesteldheid van het land, niet gemakkelijk weg te nemen is.

Zekerder en in vele opzigten van meer belang is het bestaan van verscheidene langs den oever van den Witten Nijl wonende volksstammen, die allen door hunne verschillende zeden en eigendommelijkheden zeer belangrijk zijn. Van de groote zamenvloeijing of bij Kartum, onder 15½ tot 4½° noorder breedte, vindt men, behalve de Arabische stammen, zes of zeven verschillende volken, als: de Dinkhas, de Schluks (Schelluks ?), de Nowers, Heliafs, Kijks, Bhurs of Behrs en Buderas. De Dinkhas vereeren de maan, en wanneer twee stammen in gevecht zijn, dan moet dit eindigen zoodra de maan opkomt. De Schluks hebben eene rijzige gestalte en schoone gelaatstrekken; de kleur der Nowers gaat tot het roode over, hunne haren zijn glad, niet kroesachtig; de Behrs hebben zeer zachte zeden, levende alleen van wortelen en vruchten, en gebruiken geen vleesch; zij werden door de manschap der eerste expeditie [illegible] mishandeld, doch bejegenden niet te min vriendelijk [illegible] 1841, alhoewel zij [illegible] is voor toekomstige [illegible]

de vaart in September, tijdens het hoog water, aanvangt dan zal de Witte Nijl wel tot op 3° noorder breedte bevaarbaar zijn. Mogt eene Europesche expeditie derwaarts ondernomen worden, dan zal zij in 't bijzonder ook mogen navorschen welk verkeer de Behrs met Indie hebben, want men vindt bij hen stoffen uit Suratte. Het merkwaardigste is echter het groot verschil der rassen, op eene ruimte die in regte lijn nog geen 300 uren bedraagt.

Deze bijzonderheden zijn getrokken uit eenige eveneens door *Jamard* in het *Bulletin de la société de géographique* voor November 1842, getrokken brieven, en zullen voorzeker spoedig vollediger worden.

De Fransche minister van publiek onderwijs heeft dezer dagen aan den heer *Desgranges*, Oostersch-geleerde, eene jaarlijksche toelage van 1000 fr. gezonden, als schadevergoeding voor de moeite, welke hij zich heeft gegeven, om eene grammaire over de sanscritische taal te vervaardigen, welk werk op de koninklijke drukkerij op dit oogenblik wordt gedrukt. Die geleerde heeft 30 jaren aan dat boek gearbeid."

In den dom te Munster heeft men bij toeval een fraai schilderwerk op den muur gevonden uit de eerste helft der 13de eeuw, 't welk door eene verbouwing in de 17de eeuw onzigtbaar geworden, en door den tijd geheel was vergeten. In 1696 heeft men ter gedachtenis van zekeren geestelijke *Droste* een houten beschot tegen dien muur gebouwd en met de bekeering van *Paulus* enz. beschilderd. Het oude schilderwerk op den muur is 28 voeten lang en 8 voeten hoog met 26 figuren, elk van 9½ voet, verbeeldende *Paulus*, schutspatroon van den dom van Munster, aan wien door de vier Fransche hoofden der landstreken (Gaue), die aan den bisschop van Munster onderworpen waren, als Biderlant, Sualogonia, Fivergonia en Hunegonia, verscheidene geschenken worden gebragt.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 54⅝; Certif. 5 pCt. 102; Kanstill. 26¼; Amort.-Sijndik. 4½ pCt. 96¾; dito 3½ pCt. 80 drie achtste; Domein Loat. 100¾; Handelm. 129⅞; dito nieuwe 4½ pCt. 103¾; O. Indie 5 pCt. 100¾; Spoorweg op Haarlem 62¾; dito op Rotterdam 60¼; Rijn Spoorweg 94⅞; Haarlemmermeer 104½; Rusland 107; dito 4 pCt. 89⅝; Inschr. in Assign. 6 pCt. 69¾; Certif. van dito 71⅞; Spanje 17 dert. zest.; Coupons 20¾; dito onbepaald 15¼; Passive 4; Portugal nieuwe 5 pCt. 39.

, Getrouwd:

J. F. J. VAN RYCKEVORSEL,
van *'s Hertogenbosch*,
EN
A. P. J. INGEN-HOUSZ.

Breda, 9. Februarij 1843.

, Heden morgen ongeveer half twaalf uren, overleed alhier in den ouderdom van vier-en-vijftig jaren, mijne hartelijk geliefde Zuster SARA HOEVENAAR, Jonkvrouwe van Geldrop.

W. HOEVENAAR.

Breda, 10. Februarij 1843.

Door Toeval Uit de Hand te Koop.

Een zeer net en goed onderhouden **HEERENHUIS**, voorzien van drie BENEDEN en vier BOVEN-KAMERS, alle Behangen en de meeste van Stookplaatsen voorzien, met annexe SCHUUR en STALLING voor Koeijen en Paarden, alsmede eene GROOTE TUIN, beplant met exquise Vruchtboomen, benevens drie Bunders ZAAI- en twee Bunders WEILAND, alles aan elkander gelegen in een aangenaam Dorp, waar de Straatweg en Scheepvaart doorloopt, in de Provincie *Noord-Braband*. Ook zoude men genegen zijn het HUIS en TUIN afzonderlijk te Verkoopen, alles te aanvaarden naar genoegen van den Kooper. Adres onder Letter X, bij de Uitgevers dezer, Brieven *franco*.

, Bij L. SCHIERBEEK, *Provinciale Friesche Courantdrukker* te *Leeuwarden*, is gedrukt en alom te bekomen:

I. FRIESCHE VOLKS-ALMANAK, voor het jaar 1843. Achtste Jaargang. De prijs is 75 Cents.

II. Dr. H. M. DUPARC, DIAGNOSTISCH OVERZIGT DER HUIDZIEKTEN. Prijs *f* 1,50.

III. N. WORK: HET FATALISMUS, of DE VOORBESCHIKKING van 's MENSCHEN LOT, bewezen in 192 voorbeelden van het bestaan des vermogens tot voorzeggen; benevens: PSYCHOLOGISCHE PROEVEN, TER VERKLARING VAN DEN VERHOOGDEN TOESTAND DER ZIEL, welke daartoe vereischt wordt. Prijs *f* 2,40.

IV. NIEUWSTE EN EENVOUDIGE KOPIEER-METHODE, of aanwijzing, hoe men Brieven, Facturen, Rekeningen, en in een woord, al wat maar geschreven is, zonder eenige Machine en Kosten in eenige minuten kan Kopiëren. Tweede druk *f* 0,25.

, Door BROESE & COMP., te *Breda*, is uitgegeven:

HANDLEIDING

VOOR HET ONDERRIGT IN DE

VELDVERSCHANSING,

TEN DIENSTE VAN

ONDER-OFFICIEREN EN KORPORAALS.

Prijs **20** Cents. *Bij aanzienlijke getallen tot minder Prijs.*

Bij Bovengemelden is tevens verkrijgbaar gesteld, het Werk getiteld:

ONDERRIGT

OM

WEDERSPANNIGE PAARDEN

IN ALLE OPZIGTEN

GRONDIG AF TE RIGTEN,

BESPIEGELEND EN WERKDADIG VOORGESTELD, INGEVOLGE HET DOOR DEN SCHRIJVER GEGEVEN ONDERRIGT BIJ HET KONINKLIJKE LEER-ESKADRON TE BERLIJN.

DOOR

ANTON KORSEPA,

Koniklijk Pruissischen Onderwijzer in de Afrigtingskunde (Dressirmeister),

VERTAALD DOOR

H. M. A. VAN WIJCK,

Officier der Kavallerie.

MET UITSLAANDE PLATEN.

Prijs *f* **1,25.**

Dit Werk is in 15 Hoofdstukken verdeeld en bevat, behalve de voorrede van Schrijver en Vertaler, de volgende belangrijke onderwerpen:

1°. Onderrigt voor den onderwijzer, om een wederspannig paard op de oefeningsplaats, in het hoefbeslag te behandelen. — 2°. Onderrigt voor den helper bij het afrigten van paarden. — 3°. Behandeling der voorbeenen bij de afrigting in drie tempo's. — 4°. Behandeling der achterbeenen bij de afrigting in vier tempo's. — 5°. Onderrigt hoe men een afgerigt paard bij het beslaan aan de smederij moet behandelen. — 6°. Behandeling der paarden na de afrigting. — 7°. Voorschrift om paarden die zich niet berijden laten, en met den ruiter steigeren, deze ondeugd in vier lessen geheel af te wennen. — 8°. Voorschrift om schuwe paarden de vrees te benemen voor verschillende voorwerpen, als: een helm, vederbos, sabel, enz. — 9°. Voorschrift om kopschuwe paarden, die zich geen halster noch trens laten aandoen, in korten tijd af te rigten, en mak (*fromm*) te maken. — 10°. Voorschrift om jonge paarden het bijten naar menschen van der jeugd af en voor altijd af te wennen. — 11°. Behandeling voor jonge paarden die zich niet willen laten optuigen. — 12°. Onderrigt voor den smid om een wederspannig paard te verbeteren en aan een rustig hoefbeslag te gewennen, zonder het te pramen, of den voet op te trekken, door het ten hoogstens driemalen te beslaan. — 13°. Afrigting van paarden die met den ruiter bukken (*mit dem reiter bocken*). — 14°. Oefening voor paarden die voor het rijtuig niet willen trekken. — 15°. Voorschrift om paarden die naar de strengen slaan, door een daartoe ingerigten toestel van deze ondeugd terug te brengen. — Aanhangsel van den Vertaler.

Door Bovengenoemden is aan H. H. Inteekenaren gezonden,

DE MILITAIRE SPECTATOR,

TIJDSCHRIFT VOOR HET NEDERLANDSCHE LEGER.

ELFDE DEEL. *JANUARIJ* 1843. N°. 7.

INHOUD:

1°. Verhaal der Belegering van *Maastricht*, in 1579, in verband met de staatkundige aangelegenheden van dat tijdperk. — 2°. Over het gebruik der verschillende geschutsoorten en kalibers bij den aanval op, en de verdediging van Vestingen. (*Uit het Archiv für die Officiere der Königlich Preuszischen Artillerie- und Ingenieurkorps, Band VII, Heft I und II*). *Vervolg en slot*. — 3°. Fusil de Rempart Allegé. (*Ingezonden*). — 4°. Wat is het de oorzaak dat de ruiters zich van lieverlede meer en meer schuldig maken aan het verkoopen van hunne equipement-stukken en aan het bestelen van hunne kameraden? Welke zijn de middelen om dit kwaad uit te roeijen en voor te komen? — 5°. Bijblad, bevattende de laatste Benoemingen, Overplaatsingen en Veranderingen bij het Leger.

Te Breda, bij Broese & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.